

DOMOVINA

lahaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Celjski denarni zavodi.

Dobili smo zdaj v roke računске sklepe celjske posojilnice, „Južnoštajarske hranilnice“ in tudi mestne hranilnice v Celju. Celjska posojilnica je končala zadnje leto z 4.973.104 K, torej skoro petimi milijoni kron hranilnih vlog, čistim dobičkom 34.348 K in rezervnim zakladom 304.706 K.

„Južnoštajarska hranilnica v Celju“ zraven posojilnice v „Narodnem domu“ imela je ob koncu zadnjega leta hranilnih vlog 3.783.150 K, torej okroglo tri in tri četrtine milijona, čistega dobička, brez onega pri kurzu, 23.086 K, s kurznim dobičkom pa 39.117 K. Od tega čistega dobička se je izločilo 10.000 K za dijaško stipendijo, katero bodo uživali učenci iz petih sodnih okrajev, katerih zastopi so „Južnoštajarsko hranilnico“ ustanovili, t. j. Gornjigrad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj in Vransko. Upravni odbor hranilnice je že tudi potrebno ukrenil, da se od c. kr. vlade odobri in oživotvori stipendija, njen kapital po 10.000 K pa je sklenil naložiti na posestva. To bo prvi, za neudeležence vidni in čutni dobiček naše slovenske „Južnoštajarske hranilnice v Celju.“

Mestna hranilnica v Celju („nemška špar kasa“ je imela ob koncu l. 1902 vlog, katere je nabrala v teku 38 let 9.808.551 K, rezervnega zaklada 851.725, dobička pa samo 33.184 K, te daj manj ko posojilnica in „Južnoštajarska hranilnica“ vsaka posebej. To ni posebno priporočilno, ako se pomisli, da dela mestna hranilnica s trikrat tolikim denarjem, kakor „Južnoštajarska hranilnica“ in več ko dvakrat tolikim kapitalom kakor celjska posojilnica. Mestna hranilnica, kakor prejšnja leta tudi letos zopet neresnično poroča, da ima premoženja 9.956.649 K 71 v. To je pa ono „premoženje“, katero ima ta hranilnica hranjeno za razne vlagatelje, namreč toliko je mestna hranilnica dolžna, ne pa da bi toliko imela svojega. Premoženje mestne hranilnice je, kakor pri vsaki drugi hranilnici samo njen rezervni zaklad v znesku 851.725 K. Gospodje pri mestni hranilnici so torej samo za devet milijonov in stotisoč kron več premoženja razglasili, kakor ga imajo. Nekako čudno, da tega neresničnega poročila cesarski komisar ne popravi. Gospodom ravnateljem mestne hranilnice se manj čudimo, da dolgove za premoženje štejejo, ker pri mestni upravi vedno in vedno dolgove delajo in zato že pač dolgove za premoženje smatrajo.

Celjska mestna hranilnica ima tudi posebno šego poviševati vrednost svojih hiš. Tako se nahaja v izkazu vrednost nepremičnin koncem 1902 s 193.255 K tej vrednosti prištevajo popravke hiš v letu 1902 z 2232 K in pravijo, da so hiše za popravke več vredne, tedaj 195.487 K. Nobeden pameten gospodar ne bo računil, da je njegova hiša vsled navadnih popravkov pridobila trajne vrednosti. Popravki spadajo med upravne stroške (gospodarske izdatke), ne pa med poviške kapitala.

S takim poslovanjem se izkazuje „premoženje“, ki ga v resnici ni. Pravilna bilanca znižuje leto za letom vrednost poslopij, kakor je to storila posojilnica. Seveda bi po taki bilanci ne

mogla mestna posojilnica toliko dobička izplačevati mestu, kako mu ga oddaje. Prišel pa bo sodni dan!...

Slab položaj našega kmeta.

Poroča inženjer F. Lupša v Ormožu.

Vsakega narodnjaka in naprednega moža mora groza obleteti, če opazuje velikanske krivice, katere se gode posebno štajarskim Slovincem. Ni skoro dneva, da bi časniki ne poročali o množestvilnih in vsakovrstnih napadih naših nasprotnikov — kajti radi bi nas popolnoma uničili ter se polastili teh lepih pokrajin, na katerih so naši pradedje sto in stoletja v miru živeli. Po eni strani se nam laskajo in obetajo pomoč, a po drugi pa naš uspeh habijo; z levico nas torej objemajo, a z desnico nas vlečejo v grozno temo in prepad, kjer kraljujete poguba in pogin. In ta pogin nam je gotov, ako se kmetu kmalu ne pomaga tudi od zgoraj. Zakaj neki uživajo kmetje drugih narodov toliko in toliko dobrot, a naš se vedno in povsod prezira, čeravno je podvržen istim postavam in zakonom?

Resnično je, da je tu in tam dežela pomagala nekaterim kmetovalcem napraviti trtnice, iz katerih se zamorejo kmeti poučevati o novi saditvi trt, resnično je nadalje, da je skrbela dežela tudi zato, da so se nekateri močvirni travniki podcevali, tudi je ta ali oni dobil kako večletno brezobrestno posojilo za to ali ono boljše napravo itd. A vse to pride navadno le boljšim in večjim kmetom v korist, revnejši pa, kateremu bi bila kaka podpora neobhodno potrebna k izboljšanju svojega slabega položaja, mora le skozi prste gledati. S tem se pospešuje le uboštvo, toda nikakor se ne pomaga našemu ljudstvu!

In zakaj se prezira ravno manjši in slabejši kmet? Odgovora tukaj ne pričakujem, saj je to že samo ob sebi razumljivo. Ubog kmet je neumen, on še živi in gospodari navadno po pravilih in navadah, katere je od starih podedoval, toda o izboljšanju in dobrotah, ki pa, žalibog, še le v mali meri tu in tam obstoje, nima niti pojma in kako bi tudi imel, saj ga še ni nihče poučil. On navadno ne zna, kam ali na koga naj bi se obrnil, da bi dobil od zgoraj podporo.

„Saj imamo v pouk kmetijske in vinorejske šole“, bi mi zamogel tukaj kdo ugovarjati. To je istina, toda teh je še premalo ter se nahajajo v precej oddaljenih mestih, kakor v Mariboru, v Gradcu in drugod. Kdor hoče po takih narodih šolati sina, ta mora imeti tudi denar, kajti deželne stipendije so le redke in majhne. Zato pa tudi šole obiskujejo navadno le sinovi bogatejših posestnikov — in za te so menda vse te šole namenjene!

Iz tega sledi, da kmetijske in vinorejske šole siromašnemu kmetu nič ne koristijo, ampak le škodijo, ker on mora za nje ravno tak davek plačevati kakor tisti, ki so že od doma zmožni se jih v pouku posluževati in udeleževati. Torej za siromaka poučne šole še ne obstoje! Toda dosegl bi se že lahko tudi v tem marsikaj, ko bi bilo voditeljem nekoliko več na tem ležeče, da se povzdigne kmetijstvo. Veliko bi n. pr. koristil redno vpeljan domač pouk in kaka uzorno upeljana in oskrbovana kmetija, kjer siromak lahko vsak čas vse z lastnimi očmi vidi, kar bi

bilo za izboljšanje pomenljivo. V vsaki občini naj bi se nahajalo poskušališče, ki bi služilo ob enem tudi v šolo za kmeta. Obljubilo se je že sicer tudi v tem veliko, toda ne samo z besedami, ampak tudi z dejanjem naj se pomaga vendarle siromakom, katerih zemlja vsako leto slabeje rodi; k temu pa še pride vedno nižja cena poljedelskih pridelkov in pomanjkanje delavcev. Vse boljše moči morajo iti k vojakom ali pa odidejo rajši v druge kraje, kjer je višja plača. Za vzgled bodi to, da imajo pri nas delavci na dan le po 50 vinarjev, a drugod po dve kroni in še več.

Vsled takih okolščin se tedaj ni čuditi, da nas mnogi domačini zapuste ter si gredo služiti kruha po svetu, kjer so seveda dobro vsprejeti, kajti Slovenci, kakor tudi vsi drugi Slovani so kot izvrstni delavci povsod predobro znani. Naše moči pridejo torej tujcem v last, toda mi doma jih pogrešamo! Opravičeno je torej, ako vendar odločno zahtevamo pomoč! Naše kmetijstvo so višje oblasti vedno zanemarjale, in ako je to danes v gospodarskem oziru pri koncu, si vsega tudi kmet vsled svoje starokopitosti ni sam kriv!

Mislim, da govorim iz srca vseh spodnještajarskih Slovencev, ako končno rečem: ker se je dosedaj še za naše pokrajine v primeri z drugimi jako malo storilo, zahtevamo, da nas višje oblasti več ne prezirajo, ki so edino le zmogljive tudi v kratkem času sedanje zaostne razmere preobrniti, katere vladajo povsod pri naših kmetih!

Celjske in štajarske novice.

(„Deseti brat“.) Kakor se je bilo nadejati, je bila predstava v nedeljo obiskana prav dobro. Prostori so bili natlačeni polni. O igri ne bomo veliko govorili, saj so bile uloge večinoma v rokah prejšnjih predstavljalcev. G. Danila v ulogi Dolefa ne bomo posebej hvalili, občinstvo mu je samo izreklo najlaskavejšo pohvalo ob priliki, ko se mu je izročil lovorjev venec. Ženske uloge, Manica (gca. Jela Sernečeva), Franica (gca. Kolova) in Krivčevka (gca. Cizeljeva) so se igrale kar najboljšje. Martin Spak je gotovo najboljša uloga g. Spindlerja; igral ga je tudi najizbornejšje. Posebno nam je ugajal prizor na Polesku in v Krjavljavi koči. Isto, kar smo rekli o g. Spindlerju, velja tudi za g. Salmiča v ulogi Krjavlja. Bil je res pravi original. Vsa čast mu! Kvas (g. Z.), Marijan (g. dr. Štiker), Piškav (g. Rebek), Slemenčan (g. Korošec), Vencelj (g. Terček) so bili prav dobri. Posebno pohvalo zaslužita gg. Dobršek in Rotter, prvi v ulogi Peharčka in Krivca, drugi pa v ulogi Matevžka. Druge manjše uloge — pozabiti ne smemo Balčka — so bile tudi v dobrih rokah, tako da smemo reči, da je bil uspeh res popoln. — Ker je to bila zadnja predstava v letošnji sezoni, bomo v eni prihodnjih števil izpregovorili nekoliko o našem gledališču, da premetrimo celokupno delo „Celjskega pevskega društva“ in njegovo prizadevanje v prilog slovenske misli v Celju in okolici.

(Shod društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju) dne 1. maja je bil jako dobro obiskan in je jasno pričal o živi potrebi vpeljanja nedeljskega počitka. Sprejeli ste se sledeči resoluciji: Pri današnjem zborovanju

zbrani odvetniški in notarski uradniki se pridružijo svojim severnim tovarišem ter soglasno in odločno zahtevajo, da se uvede v odvetniških in notarskih pisarnah nedeljski počitek. Z ozirom na to, da se vsled narodno različnega mišljenja in obstoječe konkurence isti ne da od šefov samih uvesti, naj se postavnim potom uvede in se prosijo gospodje državni poslanci, da se z vsemi silami za to opravičeno stvar zavzemajo. 2. Da se z isto vmeno zavzemajo, da se sklene že skoraj zavarovanje za starost in onemoglost zasebnih uradnikov. Obširnejše poročilo še sledi.

(Zadnja sodnijska imenovanja.) Kura je znesla jajce in kokodakale so — žabe. Malo neverjetno ali vendar resnično. Slavna c. kr. pravosodna uprava je znesla jajce, po našem mnenju je vsaj napol gnjilo, namreč par imenovanj, s katerimi naj bi se „počrešnim“ Slovencem zamašila vsaj za nekoliko časa usta, in kokodakali so razni nemški listi od „Tagespošte“ pa doli do celjske klepetulje, seveda ne veselja, da je c. kr. sodna uprava imenovala par Slovencev, temveč samega globokega ogorčenja, da ni vrag vzel teh nesramnih Slovencev, še predno so zagledali luč belega dneva, ker se predrznejo povzdigovati se za stopnjo više. Posebno jih boli, da sta imenovana dva Slovenca, čujte, dva naenkrat, nadsvetnikom. Kaka nesramnost, da si upa sploh Slovenec biti nadsvetnik, medtem ko morajo nemški svetniki čakati in čakati in trpeti, da njihovi nemški kolegi delajo cele saltomortale preko njih v nadsvetniške koticke. Da, res Bog pomagaj, vsak človek ni za klovna in vsak svetnik ne za nadsvetnika, dasiravno se vsled tega pretakajo po vahtarčnih in drugih predalih potoki krokodilovih solza.

(„Uslužbenci celjskih c. kr. uradov slavijo zmagoslavje nad slovenskim narodom.“) V znamenju popravkov smo. Radi našega članka, ki smo ga priobčili pod gorenjim naslovom, smo dobili dva popravka. Priobčujemo jih radi kurioznosti, kajti naše občinstvo se bo samo prepričalo, da s tema dvema popravkoma ni prav nič popavljenega. Torej, dragi čitatelji, čitajte pazno, da se naučite tudi vi delati take popravke. Sledi popravek št. 1.

„Ni res in je popolnoma izmišljeno, da so člani godbe od mene kot „znanega Germana“ dovoljenje dobili za potovanje na Brežice; ravno tako je neresnično in izmišljeno, da sem načelnik in duša celjske nemške godbe in da se po mojem „referatu“ sprejemajo kot pisarniški uslužbenci k tukajšnjim sodiščem samo taki kompetenti, ki so sposobni za sodelovanje pri celjski nemškonacionalni godbi. — Jaz popravim, da ima ta godba posebno upravitvo (Kapellenverwaltung), kojemu samemu pristoji pravica z godbo razpolagati; trditev, da se člani godbe po mojem referatu kot pisarniški uslužbenci sprejemajo, je neresnična, kajti vse godbo zadevajoče zadeve spadajo v delokrog upravitve godbe; jaz pa nisem pri nikomur v tem oziru „referiral“, ker nisem niti upravnik niti njegov namestnik. Celje, 28. aprila 1903. Fr. Marckhl.“

Kaj ni to zanimivo? Pa da se čuje še druga stran! Cenjenim bralcem ne bo žal, ako vztrajajo do konca, kajti drugi popravek je še mnogo zanimivejši nego prvi. Jezik sicer malo šepa, razun v onih točkah, ki so prepisane iz „Domovine“, ali to je samo radi lepšega in ne kviri splošnega vtisa. Torej popravek št. 2, se glasi takole:

„Neresnično je, da so se 20. aprila skoro vsi pisarniški uslužbenci celjskih sodišč — gotovo ne brez privoljenja uradnih predstojnikov — skoro polnoštevilno peljali v Brežice kot člani nemško nacionalne godbe v uradnih urah slaviti zmago nad slovenskim narodom, da je ponedeljek popoldne bil na tukajšnjem sodišču ob uradnem času navzoč samo eden uslužbenec, ker so vsi drugi kot člani godbe v tem času v zasramovanje slovenskega naroda svirali „Wacht am Rhein“. Neresnično in popolnoma izmišljeno je, da jih je drugi dan v uradu mnogo manjkalo, in da so drugi prišli vsi skrokani in pohabljeni, ker so vsled svojega razgrajanja po noči v Brežicah prišli v neprijetno dotiko s krepkimi pestmi slovenskih kmetijskih fantov. Istina pa je, da niso člani godbe nikar ne razgrajali, pač pa je bila godba, ko se je v Brežicah mirno na ko-

lodvor podala. iz preže s kamenjem potuhno ometana. Neresnično je, da so godbeniki „hujskali“, istina pa je, da so še mirno ostali, ako skali“, ravno so jih iz preže napadli in nekaterih iz med jih tudi poškodovali. Celje, dne 28. aprila 1903. Za upravitvo celjske musikalnega društva Pinter.“

To sta torej ta popravka. Slavno občinstvo naj sodi samo, koliko je žnjima popravljenega. Sicer pa o celi stvari še nismo govorili zadnje besede.

(Sv. Jurij ob juž. žel.) Tukaj pri nas se je ustanovilo slovensko veteransko društvo s sedežem v Št. Jurju. Vsi tisti vojaki, kateri so že iz aktivne službe izstopili, se povabijo na dan 10. maja ob 3. uri popoldne k prvemu občnemu zboru, kateri se bode vršil v Št. Jurju v gostilni g. Černovškega, kjer bode tudi volitev društvenega odbora ter sprejem rednih, podpornih in častnih članov. K obilni udeležbi vabi začasni odbor.

(Slava konjiških Nemcev.) 7. Številka sedem pomeni nesrečo, pa ne moremo Ti pomagati gospod „lepi Žane“ — c. kr. davkarski kontrolor g. Wesenschegg! „Narodni dom“ Te zelo v oči bode, a potolaži se, stal bode dalje časa, kakor bodeš Ti kot c. kr. uradnik izzival slovensko ljudstvo. Ker je „Narodni dom“ vedno dobro obiskan, se hudoješ nad tem, pazi, da Ti jeza ne bo škodila! Izrazil si se, da hodijo nizki ljudje („lauter gemeine Menschen“) v „bindišes Haus“, a Ti kot visokogermanski kavalir moraš dan zadnevom s takimi ljudmi občevati! Ako pa ne maraš živeti med nizkimi ljudmi, poberi šila in kopita in pojdi med bratce, za katere bije Tvoje srce. — Kakor Tvoj brat, gospod fajerberhautman, ljubiš tudi Ti cvetlice in že komaj čakaš trenotka, da bodeš lahko kot c. kr. uradnik v kompaniji z gospodom nadučiteljem slovenske šole za konjiško okolico čistil njive slovenskih kmetov od nadležnega plevela, kateremu pravimo po domače plavice, in rešena bo mati Germanija, ko bo videla dva verna sina, c. kr. uradnika in nadučitelja slovenske šole za konjiško okolico, okinčana s pristnimi nemškimi plavicami! — 8. Hiša — die Haus, tovarna — das Fabrik itd. slišiš, ako Te je čast doletela, da smeš govoriti z usnarjem g. Lauritschem! Hadomušni ljudje trdijo — mi jim seveda ne moremo verjeti — da je sedanja soproga g. Lauritscha poslala istega, predno ga je vzela za moža, na Dunaj v neki kurz učiti se nemščine, a naučil se ni mnogo, ker lomi nemščino, kakor večina otrok nemške šole! Njegovi otroci so vzgojeni seveda v pristnem germanskem dubu in zato se je njegov sinček hudoval v nemški šoli nad nekim otrokom, češ, da nima nemškega imena; svetujemo mu, naj vpraša svojega očeta, ali je res Lavrič nemško ime in ali je resnica, da je rojen na Kranjskem! — 9. Konec. Zlate Konjice so znamenite po svojih slavnih možeh; posrečilo se nam je le prav slabo osvetliti glavne zasluge slavnih konjiških Nemcev, a prepričani smo, da bo znani predavatelj o slavnih Celjanih prihitel v kratkem času v Konjice in podal s točnostjo zgodovinarja jasno sliko zaslug teh naših velikánov in gotovo bo gospod nadučitelj slovenske šole za konjiško okolico predstavil dotično predavanje strokovnjaka v „vsem razumljivo“ slovenščino, katere je „popolnoma“ zmožen, ker slovenščine, katero piše „Domovina“ in ostali slovenski listi, baje po mnenju različnih konjiških mogočnejšev preprosto slovensko ljudstvo ne razume!

(Člani ljubljanskega slov. gledališča na Štajarskem.) Kar se nam je zdelo popolnoma nemogoče, se je vendarle zgodilo. Nismo verjeli, da imajo gospodje pri graškem namestništvu tako boječe srce, da se jim tresejo hlačice in še kaj drugega zaradi par nameravanih slovenskih predstav na Spodnjem Štajarskem. Seveda, kaka predrznost, člani ljubljanskega gledališča, Bog naj obvaruje ljubo Štajarsko teh „klatežev“, se predrznejo motiti javni mir in red po naših mestih, trgih in vaseh. Res, dobri Bog nas obvaruj te povodnji. In posebno tisti Danilo, kaj si ta človek vse domišlja, celo koncesije je prosil za svoje početje! Ne, pa ne! Ne damo! Rajši vsakemu potepuhu, kakor pa njemu! In tako se je tudi zgodilo. Skrbni naš oče v Gradcu nas je obvaroval Ljubljancem in jim ni dovolil

koncesije. Ali glej vraga, kaj si domislilo ti prekanjenci! Predstave se bodo vendarle vršile in sicer že 6. in 7. t. m. na Vranskem kjer se boste predstavljali igri „Ženski Oteló“ in noviteta „Huzarji“. Prebrisani so ti ljudje že še bolj, kakor naš papa v Gradcu in prirede svoje predstave na ime dotičnih čitalnic. Dne 9. t. m. bo predstava v Šoštanju, 10. v Šmarjah pri Jelšah, 16. v Mariboru, 17. v Ljutomeru, 21. v Trbovljah in 23. in 24. v Brežicah, pa naj slavno namestništvo v Gradcu strahu ali jeze razpoči. Ne moremo si kaj, da ne bi na tak način osvetlili moremo si kaj, da ne bi na tak način osvetlili ravnanja slavnega namestništva; kajti ako se dovoli zadnjemu klatežu iz Zgornje Štajarske, da prodaja svojo hripavo pevsko umetnost po naših krajih, ako se dovoli najrazcapanejšemu Kalabrezu, da nam muči ušesa s svojim tulenjem, ako sme vsak šarlatan najdomljivejše vrste nastopati med nami — članom deželnega gledališča v Ljubljani naj bi pa bilo zabranjeno stopiti pred slovensko spodnještajarsko občinstvo — potem je proti faktorjem, kateri so to zakrili, edino le na mestu najostrejši sarkazem ali pa najudanejša molitev do sv. Katarine, da bi tem revežem izprosila pravega uma in pameti!

(Izjava.) Podpisani izjavim s svojo častno besedo, da nisem spisal dopisa o nadzorniku g. J. Dreflaku v Ptuj ter da nisem v nobeni zvezi z dopisoma, ki sta izšla v „Domovini“ in v katerih se napada gospod nadzornik. Dopisa nisem spisal in ga tudi nisem spisati mogel, ker pri dotičnem društvenem zborovanju v mesecu aprilu t. l. niti bil nisem. Slavno uredništvo pa prosim, naj blagovoli izjaviti, če sem li jaz dotični dopisnik ali ne, in če sem sploh v kakšni zvezi ž njim ali ne.

V Narapljah, dne 24. aprila 1903.

Anton Pesek, šolski vodja.

Radovoljno izjavljamo, da g. Pesek ni v nikaki zvezi z zgoraj omenjenimi dopisi.

(Umrla je) prošlo soboto na Dunaju gospica Emica Krušičeva po dolgi in mučni bolezni stara šele 22 let. Gospica je bila svoj čas ena izmed najmarljivejših pevk „Celjskega pevskega društva“. Blag ji bil spomin!

Druge slovenske novice

(Nadvojvoda Josip Ferdinand v Ljubljani.)

Kakor smo poročali, je nadvojvoda Josip Ferdinand, brat Leopolda Wölflinga in saksonske prestolonasledne princezinje Lujize premeščen k 27. pešpolku v Ljubljano. Neki nemški listi so prinesli vest, da je to za kazn, ker se je preveč družil v Solnogradu z meščanskimi krogi. Ali to ni res, kajti nadvojvoda je avanziral in mu je bilo ob tej priliki dano na izbero, h kateremu polku in v katero mesto si želi. Izbral si je Ljubljano, in ustreglo se mu je tem rajši, ker je imel cesarski dvor že zdavnaj namen, da se en član cesarske hiše naseli v Ljubljani.

(Posojilo.) Ministrstvo je dovolilo ljubljanskemu knezoškofu, da najame posojilo v znesku 400000 K na gornjegrajsko graščino. Posojilo se ima vrniti tekom 60 let. S tem denarjem bo mogoče dozidati in urediti knezoškofjske zavode v Št. Vidu nad Ljubljano.

(Velika nesreča) se je zgodila v petek v Ljubljani pri podzidanju neke šupe na Vodnikovem trgu. Streha ni bila dovolj podprta, nagnila se je, stari leseni stebri so popokali in šupa se je podrla. Streha je zadela 17 letnega zidarja Fran Cotarja iz Renč na Goriškem, pritisknila ga je na tla in mu strla križ in roko. Bil je na mestu mrtev. Trem osebam, ki so bile v šupi, se ni nič pripetilo.

(Tujci v Ljubljani) Meseca aprila je prišlo v Ljubljano 2435 tujcev, za 536 več kakor meseca marca. Največ jih ostane „pri Slonu“ in sicer jih je bilo prošli mesec 736 potem „pri Maliču“ in „Lloydu“.

(Macedonci na Kranjskem.) Pri vrtanju tunela skozi Karavanke je uslužbenih več Macedoncev, kateri pa kaj radi bolehajo, ker se preslabo hranijo — jedo samo čebulo in kruh. Vere so pravoslavne. Pred kratkim sta dva umrla. Tovariši so hoteli, da ju pokoplje katoliški duhovnik. Ker ta ni hotel so zmajevali z glavo in dejali: „Naš pop pa vse pokoplje, tudi katolike!“

(Podružnica planinskega društva) se je ustanovila na Jesenicah. Za predsednika je bil izvoljen učitelj g. Emil Guštin.

(Nemškutarsko pobalinstvo.) Pod tem na slovom pišejo iz Velikovca na Koroškem, da so ondotni „Nemci“ razbili slovenskemu zdravniku, g. dr. Vinku Hudelistu stekleno pločo z napisom. G. doktor sicer sam ne trpi nikake škode, ker je pločo zavaroval, ali nesramnost nemškutarskih pobalinov se je v tem slučaju pokazala kar najjasnejše. Torej Slovenec ne bi smel niti na svojih rojstnih tleh pokazati svojega imena v javnosti!

(Detomor in samomor.) Dne 19. aprila je v Strajvasi pri Podkloštru na Koroškem 49 letna vdova Marija Vigele porodila otroka in ga takoj po porodu umorila. Oblasti so začele poizvedovati in Vigele se je iz strahu pred kaznijo obesila v svojem stanovanju. Zapustila je šest še deloma nepreskrbljenih otrok.

(Napad na sprevednika.) V noči od četrtna na petek je skočil med Nabrežino in Prosekom neki človek na tovorni vlak šte. 101 in sicer na vagon, na katerem je bil sprevednik Jurkas. Le-ta je zahteval, da naj tujec skoči z vlaka in je nato dal s svetilnico znamenje, da naj vlak ostane. Predno se je pa vlak ustavil, je sunil tujec sprevednika z nožem v levo stran. Ako bi ne bil imel Jurkas v žepu debelega notesa, bi ga bil gotovo zabodel, tako ima pa samo naznatno rano. Vlak se je ustavil, ali tujec je že prej skočil z vlaka in pobegnil.

(Dramatično društvo v Trstu) se bori z velikimi zaprekami. Že zlavraj je bila napovedana igra „Pojdimo na Duraj“ ali prirediti se ni mogla, ker Slovenci niso mogli dobiti gledališča v najem. Običajno so bile slovenske predstave v gledališču „Armonia“, ali uprava je javila društvu, da ne da gledališča Slovencem za nikakršne prireditve. Sedaj se je pa odboru posrečilo dobiti gledališče „Fenice“ in igra se priredi v nedeljo, dne 10. maja.

Društveno gibanje.

(Učiteljstvu šolskih okrajev Celjska okolica in Šmarje.) Na podlagi ukazov c. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 13. junija 1872, št. 3254, od 17. septembra 1872, št. 5357 in od 12. julija 1877, št. 14590, nadalje v zmislu odlokov od 25. svečana in 23. aprila 1892, št. 1315 in 2689 vršila se bode letošnja učiteljska konferenca za šolska okraja Celjska okolica in Šmarje dne 16. julija 1903 v šoli Celjske okolice. Začetek točno ob pol 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Voitev dveh zapisnikarjev in čitanje pravičnega reda. 2. Poročanje okrajnega šolskega nadzornika. 3. Razglašanje od zadnje konferencie došlih zakonov in odredb, tičečih se ljudskega šolstva. 4. Pogovarjanje sledečih nalog: A) Red za šolske sluga: a) nameščanje, b) pravice in dolžnosti, c) razmerje med šolskim slugo in kraj. šolskim svetom, d) šolskim voditeljem, kateri je za red in snago v šoli odgovoren, e) in drugim učiteljstvom, f) odpust iz službe. Poročevalci: Brinar Fran, Čulek Josip, Debelak Ivan, Ferlinc Fran, Hölzl Matija, Jurkovič Fran, Kurbus Tomaž, Karol Kveder, Stante Jakob, Šah Lovro. — B) Ali donaša sedanji kmetijski pouk (z ozirom na § 56. šolskega in učnega reda) pričakovano korist kmetu? Ako ne, kako se naj isti v ljudski šoli poučuje? C) Datum; učna slika po 1. Lubenovi, 2 po Jungejevi in 3. po najnovejši biologični metodi. Poročevalci za B) in C) določi na dan konferencie predsednik. — 5. Poročilo komisije okrajne knjižnice: a) o stanju in uporabi okrajne učiteljske knjižnice, b) o uporabi knjižnice delščine. 6. Volitve: a) stalnega konferenčnega odbora, b) komisij za knjižnici. 7. Predlogi in želje udov. — S tem se obvešča vse učiteljstvo z ozirom na odlok c. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 18. novembra 1875, št. 108, da se ve ravna z dostavkom, da je vsakega udeleženca konferencie — tudi pomožnih učiteljev in učiteljic — dolžnost, temeljito izdelati eno nalogo. Navesti je knjige in druge pripomočke, ki so se v to uporabljali, elaborati so pa izročiti vodji konferencie. Končno se opozarja, da se bodejo samostojni predlogi (7. točka dnevnega reda) v zmislu odloka c. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 25. maja 1882, št. 2932, obravnavali le takrat, ako jih prej odobri stalni kon-

ferenčni odbor. Clani konferencie, ki želijo postaviti kake take predloge, imajo jih toraj poslati vsaj osem dni pred konferencijo okrajnemu šolskemu nadzorniku gospodu Josipu Supaneku v Celju. Okrajni šolski svet Celje-Šmarje.

Predsednik: Apfaltrern.

(Dirkalsko društvo v Ljutomeru.) Propozicije za konjsko dirko na evenskem dirkališču v nedeljo, dne 17. maja 1903 točno ob pol 3. uri. I. Plemenska vožnja s prvenci. 250 K, danih od vis. c. kr. poljedelskega ministrstva, za na Štajarskem rojene in vzrejene kobile in žrebce od 3—8 let, ki še niso pri nobeni dirki tekmovali, in so v lasti kmetskih posestnikov. Daljava 2000 m. Triletnim 25 m dovoljeno. 125 K in eno zastavo, 80 K drugemu, 50 K tretjemu, 40 K četrtemu, 30 K petemu, 25 K šestemu. Vloge 6 K. Neobdarovani dobijo 4 K nazaj. II. glavna vožnja 400 kron, danih od dunajskega dirkalskega društva, za na Štajarskem rojene in izrejene kobile in žrebce od 3—10 let, ki so v lasti kmetskih posestnikov. Konji s kilometrskim rekordom 2:00 ali boljše za vsako boljše sekundo po 15 m doklade, 3 letnim 40 m, 4 letnim 20 m dovoljeno. Daljava 2000 m. 150 K in eno zastavo prvemu, 80 K drugemu, 70 K tretjemu, 50 K četrtemu, 30 K petemu in 20 K šestemu — Vloge 6 K. Neobdarovani dobijo po 4 K nazaj. III. Dopolnilna vožnja za inozemske konje vsake starosti. Konji s kilometrskim rekordom od 2:00 vsako boljše sekundo po 20 m doklade. Dobitelji prvih daril pri današnji vožnji pod I in II. so od te vožnje izključeni. Tri častna darila, dala ljutomersko dirkalsko društvo, in sicer: ena ameriška vprega, ena ura in dvovprežni navskrižni vajeti. Vloge 5 kron. Neobdarovani dobijo po 3 K nazaj. — Naznanila se sprejemajo do 15. maja opoldne. Poznejša naznanila se ne bodo sprejemala. Naznanila sprejema g. M. Zemljč v Ljutomeru, kateremu je obenem vplačati vlogo, naznaniti barve svojega dressa in izročiti listine, tikajoče se plemena in starosti naznanjenega konja. Kdor z naznanjenim konjem na dan dirke ne vozi, ne dobi vloge povrnjene. Naznanjeni konji se morajo 15. maja ob 5. uri zvečer na ogled prignati. Za dirkalsko društvo:

Jos Mursa, načelnik.

(Bralno društvo za ljutomersko okolico) priredi v nedeljo dne 10. t. m. veselico v prostorih g. Vaupotiča v Ljutomeru s sledečim vspeedom. A. Koncert. 1. „Oj Slovani!“ moški zbor * * *; 2. „Majniku v pozdrav“, meš. zbor P. H. Sattner; 3. „Mi vstajamo“, moški zbor, Dr. B. Ipavec; 4. „Mladosti ni“, meš. zbor I. Laharnar; 5. „Kadar mlado leto“, meš. zbor, I. Laharnar; 6. „Novinci“, moški zbor, Volarič; 7. „V gozdu“, meš. zbor, E. Adamič; 8. Bože živi! moški zbor, I. pl. Zajc. B. Gledališka predstava. — 1. „Ena se mora omožiti“, veseloigra. 2. „Bucek v strahu“, burka. Vstopnina: I 60 vin. II 40 vin. III 20 vinarjev. Začetek točno ob 7. uri zvečer. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Književnost in umetnost.

(„Macedonien und das türkische Problem“ von K. Gersin) je naslov knjižice, ki je nedavno izšla v založbi Kratz, Helf & Co. na Dunaju. Kočljivo macedonsko vprašanje je na dnevnem redu in vsak ga boče po svoje razrešiti. Pisatelj te knjižice prepušča nekako polovico slovanske Turčije Bolgarom, drugo polovico Srbom. V svojih izjavah je prijatelj i Bolgarom i Srbom, vendar se bliža bolj poslednjim. Srbi so v sredini vsega Jugoslovanstva, jih je največ — 9 000 000 — in največ bodočnosti v kulturnem oziru, — njih jezik utegne postati sčasoma centralni jezik vseh Jugoslovanov. Pisatelj je torej odločen centralist. Opira se v svojem izvajanju tupačam na strogo znanstvene rezultate učenjakov, a drugod še nedognana domnevanja uvrsti med dejstva, tako n. pr. ko razdeli vse Jugoslovane v pet glavnih narečij. Včasih piše jako trezno, rekli bi nepristransko in največjo komplikacijo s čudovito lahkoto razdrobi, očrta in pretehta, a drugod dela drzne politične poteze. Naj omenim samo, kako razreši zamotano albansko vprašanje: „... srbske in bolgarske čete naj posedejo Albanijo in razorože prebivalce. Bolgarija se nato umakne in se ji da odškodnina. Srbija pa pre-

vzame nalogo, da uvede v Albanijo prosveto, kajpak naj se upošteva kar najbolj enotnost jezika. In ako pokažejo Albanci čez nekaj let zmčnost in voljo, da si svojo usodo sami določajo, jih Srbi gotovo ne bodo ovirali.“ Knjižica je razdeljena v več oddelkov. Najprej pisatelj očrta nakratko meje današnje Macedonije, preide na zgodovino Bolgarov in Srbov, riše kulturno stanje Macedoncev in drugih narodnosti v turški Evropi in podaje naposled lep statističen pregled vseh teh narodnosti. Razvidi se iz vsega, da je jako marljivo sestavljal posamezne dele, vendar naletimo tupačam na kak nedostatek. Da je prejel bolgarski knez Boris vero krščansko v Bizancu, je dokazal E. Golubinski v svoji leta 1871 izišli „Zgodovini bolg., serb. in rumunskih pravoslavnihi cerkva“, in to dejstvo priznavajo dandanes vsi zgodovinarji, vendar piše pisatelj še po zastareli teoriji, da je bil Boris krščen od Cirila in Metoda. Vkljub takim malenkostim je v knjižici zbranih mnogo zanimivosti, in zlasti imponira tisti krepki in odločni slog, v kakršnem je svoj čas znani Fischhof pisal svoja politična dela. Kdor se natanč neje peča z jugoslovanskim vprašanjem, gotovo ne bo prezrl te knjige. — éj.

Politični pregled.

(Državni zbor.) V seji dne 1. maja je bil na dnevnem redu predlog, da se odpove trgovinska pogodba s Srbijo. Govorila sta glavna govornika. Zbornica je uvidela, da bi se prenačljila z odpovedjo pred sprejetjem novega carinskega tarifa in je zato izročila predlog gospodarskemu odseku. Nato se je razpravljalo o kršenju pisemske in uradne tajnosti v zadevi afere „Rectus“. Posl. Stransky je zahteval najstrožje preiskave. Sekcijski načelnik Neubauer je dokazoval, da dotični uradnik ni kršil pisemske tajnosti pač pa zlorabil uradno oblast, za kar ga čaka primerna kazen. Nato sta še govorila poslanca Scheicher in Schuhmaier, ki sta oba, prvi monsignor, drugi pa socijalist, jako strogo obsojala postopanje olomuškega nadškofa. Zadeva bo končana v današnji seji.

(Kvotna deputacija.) Zbornica je izvolila v kvotno deputacijo poslance Davida Abrahamovica, Baumgartnerja, dr. Fiedlerja, Jaworskega, Kaiserja, dr. Kramarja, dr. Mengerja, Povšeta, barona Schwagla in grofa Zedwitza.

(Demonstracije na Hrvatskem.) Zadnjega aprila je bila v cerkvi sv. Marka v Zagrebu maša za nedolžno žrtev nemirov v Zaprešiću za kmeta Pasarića. Cerkev je bila polna. Ko pa je občinstvo izšlo iz cerkve, je zapelo narodno himno. Redarstvo je raztiralo zbrano množico in aretiralo in uklenjenih odgnalo v zapor sedem slušateljic nunske preparandije in šest moških. Zvečer je bilo po ulicah prav živahno. Zaprtih je bilo zopet 42 oseb. Za 1. maja je bilo pripravljenih šest kompanij vojakov. Redarstvo bo baje odgnalo iz Zagreba vse ljudi, ki niso sprejeti v občinsko zvezo in so bili v zvezi z demonstracijami. To bodo najtežje občutili dijaki. Urednika „Obzora“, profesor Pasarić in dr. Heimrl sta še vedno v zaporu, sedaj so jima pridružili še urednika „Hrvatskega Prava“, Zočeka. — V demonstracije so posegle torej tudi ženske. Pred banovim stanovanjem jih je na stotine klicalo: „Abzug Hedervary!“ Aretiranih je ta dan bilo 20 gospa in gospodičen.

(V ogrski zbornici) gre vse navskriž. Szell je predložil odredbe za sedanji exlex-položaj. Opozicija smatra te odredbe za kršenje ustave in meni, da hoče Szell utihotapiti na Ogrsko avstrijski § 14. Szell se je branil, ali košutovci mu niso pustili govoriti. Kričali so in razgrajali, da je končno moral nehati! Poskusil je še trikrat govoriti, ali vselej je moral sesti in izjaviti, da je utrujen. Moral je kapitulirati. Razprava v Szellovih odredbah se nadaljuje.

(Angleški kralj) je došel iz Rima, kjer je obiskal tudi papeža, v Pariz dne 1. maja, kjer ga je sprejel predsednik Loubet na kolodvoru. Pariz je v zastavah in ljudstvo prireja kralju velike ovacije.

(Med Rusijo in Francosko) je prišlo baje do malega razpora, ker se je Francoska zvezala z Nemčijo v zadevi bagdadske železnice, do katere si svoje Rusi vso pravico.

Loterijske številke.

Trst, dne 2. maja 1903: 81, 83, 52, 40, 72.
Linc, " " " " 51, 25, 24, 34, 1.

Mlad, oženjen trgovec

želi vstopiti v službo kake
večje podružnice kot
poslovodja.
Prevzame tudi boljši go-
stilno v najem ali na račun. Ponudbe se prosijo pod
šifro „J. M. B. 903, poste restante,“ Šmarje pri Jelšah.
(203) 3-1

V najem se da

zaradi bolezni dosedanjega najemnika gostilna in
mesarija z velikim vrtom. V posloplju se nahajajo
poleg gostilniških prostorov sobe za tujce, katere
so meblirane s trpežnim pohištvom. Na razpolago
so vsi za gostilniški in mesarski obrt potrebni
prostori in reči, še celo ledenica je napolnjena
z ledom.

Posloplje se nahaja v Leskovcu tik okrajne
ceste poleg župnijske cerkve, kjer je tudi postaja
c. k. žandarmerije in finančne straže. Veliki do
sedanji promet se dokaže.

Ponudbe sprejema „Kmetijsko društvo“ v
Leskovcu niže Ptujja. (193) 3-3

Kot pisar korespondent ali knjigovodja

išče službe naobražen, 30leten, vojaščine prost, neože-
njen mož z večletno in vsestransko pisarniško prakso,
zmožen slovenskega, nemškega, hrvatskega in srbo-
hrvatskega jezika v govoru in pisavi popolnoma, deloma
italijanskega in angleškega jezika in stenografije, izurjen
v pisanju na pisalnem stroju, hiter računar in dober
korespondent in knjigovodja, proti skromnemu plačilu.
Ponudbe na upravnitvo „Domovine“. (200) 2-2

Slovite žveplene toplice na Hrvatskem

železnična pošta in Varždinske toplice brzojavna postaja
ob Zagorski železnici (Zagreb-Čakovec)

Analiza po dvor. svetniku profesorju dr. Ludvigu
l. 1894. 58 stopinj Celzija vroč vrelec, neprekošen po
svojem učinku pri mišičnem in sklepnem revmatizmu,
trganju, vnetjih in kostolomih, putiki, neuralgiji, ischiji
itd., ženskih boleznih, kožnih in skrivnih boleznih, kro-
nični ledvični bolezni, mehurnemu katarju, kovinski
dyskrasiji, kakor zastrupljenju s svincem in živim
srebrom itd. itd., pri boleznih v požiralniku, prsih, jetrih,
pri želodčnih bolečinah, hāmorrhoidih itd. itd.

*** Električna. *** Masaža. ***

Zdravilišče z vsem komfortom, vodovodom, pripravi
za zdravljenje z mrzlo vodo s tušom in po Kneippovem na-
činu, celo leto odprto; sezona traja od 1. maja do 1. ok-
tobra. Velik, krasen park, obsežni nasadi, lepi izleti.
Stalna topla godba, obstoječa iz članov zagrebških
kraljeve opere. Plesne zabave, koncerti.

Na postaji Varždinske toplice pričakuje gostov
vsak dan omnibus. Na razpolago so tudi posebni vozovi
in se vlijudno prosi, da se dotične naroči naprej pri
upravi toplic.

Zdravniške podatke daje topliški zdranik dr. A.
Longhino.

Prospekte in brošure razpošilja gratis in franco
(179) 12-4 uprava toplic.

Prebolski rudnik v Zabukovici.

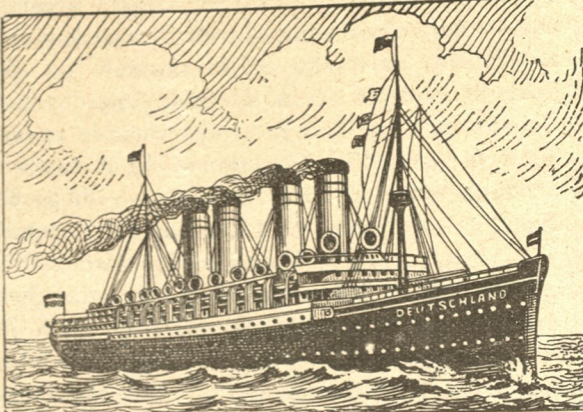
Tvrška g. Josef Wolf v Št. Petru, Savinjska
dolina (poprej g. Stocker, Hoffmann & Comp)
prodaja debeli premož (Stück) à K 1.60 per
100 kg, srednji premož (Mittel) à K 1.40 per
100 kg in sicer takoj pri jamah (loko Grube).
Premog se zamore vsak čas dobiti. (175) 6-4

V trgovino z mešanim blagom sprejme Ana
Klemenčič na Črnigori pri Ptujju takoj

učenca

ki je dovršil ljudsko šolo.

(177) 3-3

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in
brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 31.

Največje, najhitrejšje

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 82

le 6 dni.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železane, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
ske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okna, vrata
in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

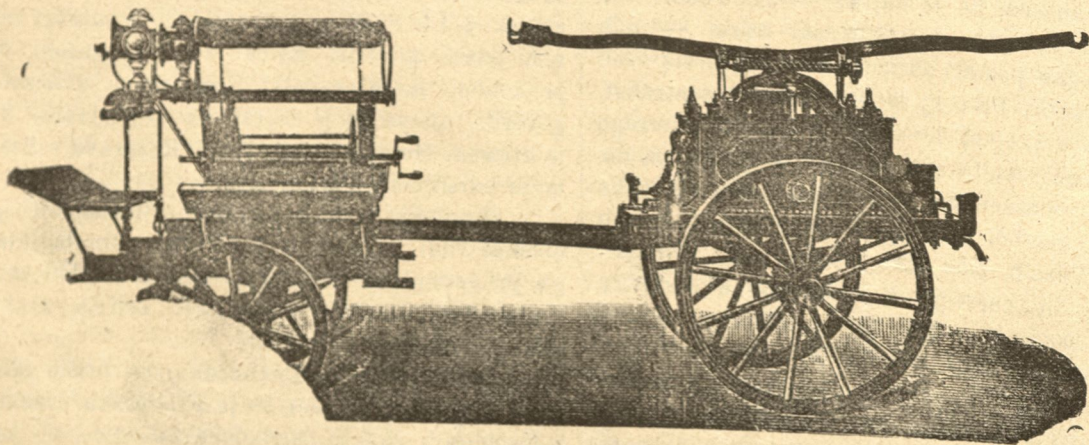
Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljšje umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.

(645) 50-48

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Lastnina in tisk D. Hribarja v Celju.

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kme-
tijskih strojev, I. moravska mehanična tkalnica
cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Čechu pri Prostjevu in Smichov-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebnikom
brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrznenju in s priredbo,
da tiste na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — naučba v
teku treh dni — ter ne potrebujejo izprašanega strojevodje; dalje
vse drugo gasilno orodje, čelade, pase, sekirice itd., kmetijsko
orodje in Peronospora-brizgalnice. — Blago solidno, elegantno in
ceno. Plačila po dogovoru.

Odgovorni urednik in izdajatelj Rudolf Libensky.